

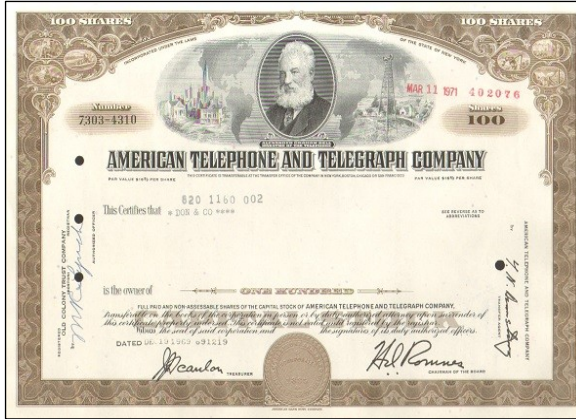
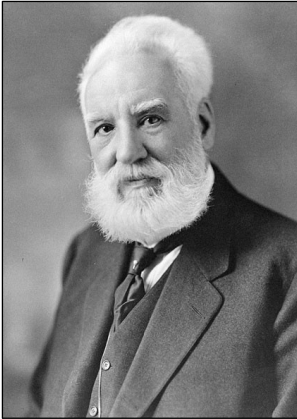

VĚSTNÍK

Praha 30. března 2016

Ročník IX., Číslo 3

VÝROČÍ

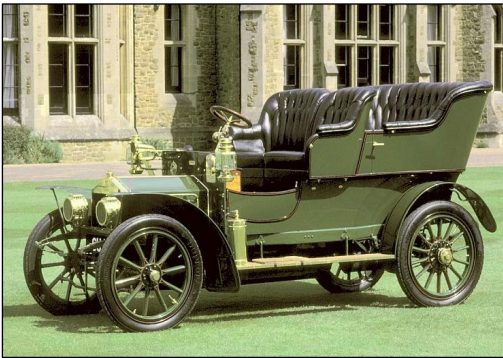
Alexander Gragam Bell (*3. března 1847 – † 2. srpna 1922) a akcie AT&T Company z roku 1969

Po čase se opět krátce vracíme k oblíbené rubrice připomenutí výročí. Zvolená březnová výročí patří mezi ty, které jsou spjaty nejen s osobnostmi, ale dnes je provázají i s exponáty papírů, které s nimi souvisí, byť nejde o papíry z jejich doby.

Dne 10. března 1876 se uskutečnil první telefonní hovor na světě, který realizoval Alexander Graham Bell. Je tomu tedy právě 140 let. O devět let později vznikla AT&T, tedy American Telephone and Telegraph Company.

Ta si do viněty svých akcií dala na počátku 60. let 20. století zapracovat portrét otce moderní telefonie, Bella. Vynálezce, který byl spojený s firmou tak symbolicky bdí i nad akciemi.

O dalších dvou podnikatelích se nedá říci, že by kdy spatřili své portréty na akciích. Angličané stejně jako jejich akcie patří k těm nejkonzervativnějším papírům světa a podoba tzv. domácích emisí se za posledních 200 let příliš nezměnila. Příkladem je akcie firmy Rolls-Royce Group plc, podniku, který založili Charles Rolls a Henry Royce právě před 110 lety, 15. března 1906.

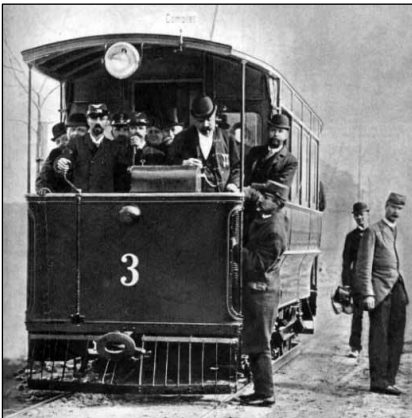
První model Rolls-Royce z roku 1906, který měl 10HP a akcie stejnojmenné firmy z roku 2009

Z malé továrny na automobily se stal

koncern vyrábějící třeba i velké letecké motory a vozy této značky jsou synonymem bohatství a luxusu. Vždyť se právem říká, že Rolls není auto, ale instituce. Veteráni této značky jsou chloubou každého majitele, který se sbíráni starých vozů věnuje. Historie se tu stává sběratelskou záležitostí jak v papírech, tak i výrobcích firmy.

Ve čtvrtek 19. března 1896 zahájila provoz elektrické tramvaje „Elektrická dráha Praha-Libeň-Vysočany“, která byla soukromým podnikem Františka Křižíka. Svoji první tramvaj předvedl veřejnosti na jubilejní výstavě v roce 1891 a o rok později se začalo s přípravou povolení ke vzniku trati. Nějaký čas dokonce dráha konkurovala stávající koňce. Město všechny dráhy vykoupilo a v roce 1907 jako poslední i tuto patřící Křižíkovi. Vše pak bylo již v rukou Elektrických drah města Prahy.

V noci 20. března 1831 došlo v City Bank of New York k první bankovní loupeži v USA. Dva lupiči si odnesli 245.000 USD, dnes by to bylo asi 52 mil. \$ (1,3 mld. Kč). Po vypsání odměny byli již za pouhých pět dní polapeni a odsouzeni na 5 let, ale našla se u nich jen část peněz. Až po několika měsících se našel i zbytek částky.

První jízda elektrické dráhy za účasti Františka Křižíka. Dole pak sídlo City Bank of New York v roce 1831 a akcie této banky z roku 1929

NOVINKY

Vždy, když představujeme nové přírůstky do našich sbírek, snažíme se Vám ukázat jen ty nejzajímavější kousky. Tedy ať již po stránce grafické, technologické či zajímavé samotnou firmou či vydáním. Pochopitelně, že se to týká všech druhů našich sbírek, ale prostor je často tak malý, že opravdu ukážeme jen takové kusy, které jsou směsicí více výše uvedených přísad. Nejinak tomu tedy bude i dnes.

První kousek patří svým domilem až do vzdáleného Peru. Jde o dluhopis zdejší banky Banco del Perú y Londres. Jak jméno ústavu napovídá, má blízko i k Londýnu, kde byl papír opravdu vytištěn. Pochází z renomované dílny tiskárny Bradbury, Wilkinson & Co. Ltd., kde byl v prosinci 1905 vytištěn. Design byl zpracován o přibližně pět let dříve v základní emisi, ale jde o překrásný design provedený v ocelotisku již klasického stylu. Zde navíc povýšen do zcela mimořádné ornamentální podoby, zejména ve složitě giloši s propleteným písmem. Mistrovské dílo je navíc provedeno i na rubové straně.

V této sérii bylo vytištěno pouze 500 ks, jenž se dostaly do oběhu a zřejmě byly po splacení skartovány. Zachovaly se jen vzory, tento pochází z archivu tiskárny v Londýně. I díky tomu víme přesné datum tisku i náklad. Ve své podobě považujeme tento exponát za jeden z uměleckých vrcholů tiskárny v jejím zlatém období na přelomu století.

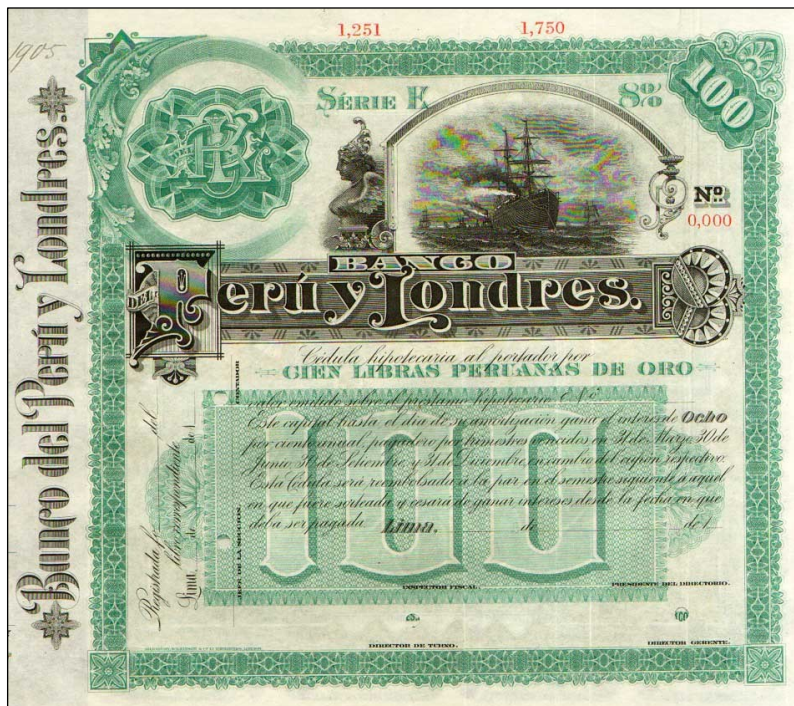
Druhou dnes prezentovanou novinkou je akcie rakouské spediční a skladištní firmy „Caro & Jellinek, Speditions- und Lagerhaus Aktiengesellschaft“. Tato společnost vznikla ve Vídni 11. dubna 1908 fúzí a přeměnou dvou živností v novou firmu „Caro & Jellinek“ s.r.o. a to za účasti Anglo-rakouské banky. Její původní kapitál byl 600.000 K. Po zániku monarchie, došlo v roce 1919 k fúzi dalších spedičních firem na zvýšení kapitálu na částku 950.000 K. Nový název podniku zněl česky „Caro & Jellinek, Karla Wassera nástupce, Adolf Mendl & spol. spojená společnost ku provozování zasilatelství a skladišť, společnost s r. o. Díky spojení s těmito podniky a svojí dosavadní činností měla skladiště ve všech větších městech od Hamburku až po Terst. Zdejší reprezentace měla sídlo v Praze, ale jednotlivé pobočky byly v městě Karlovy Vary, Cheb, Náchod, Meziměstí, Teplice-Šanov, Děčín, Podmokly, Ústí nad Orlicí, Svitavy. Velké sklady byly v Břeclavi a v Bratislavě.

Díky rozsáhlosti sítě si mohla dovolit zavést speciální „Caro-vlaky“ jezdící až do Záhřebu, odtud pak do přístavů Split, Sušak a dalších. Díky tomu firma zajišťovala i mořskou dopravu a byla jedním z generálních zástupců firmy Cunard-linie pro Československo. V dubnu 1921 došlo k přeměně vídeňské firmy na akciovou společnost. Základní kapitál byl 24.000.000 K rozdělený do 120.000 ks akcií po 200 K. Část akcií, ale byla vydána v hromadné podobě, ve formě násobků na 25 akcií. Běžná modrá akcie se celkem vyskytuje, ale zelenou hromadnou se nám podařilo sehnat až nyní. Zajímavostí je, že patřila některému z akcionářů v ČSR, což dokazuje vylepený kolek a razítko Berního úřadu v Plzni.

Firma v důsledku hyperinflace v Rakousku v letech 1922-1924 zvýšila několikrát kapitál až na 1.250.000.000 K a zvýšil se i nominál akcie až na 2.500 K. Zavedením šilinků v roce 1926 došlo k úpravě kapitálu na 300.000 ATS. V červnu 1939 došlo k úpravě kapitálu na 1.500.000 RM a v roce 1941 názvu firmy na „Intercontinentale“ AG für Transport-und Verkehrswesen.

To už zakladatel firmy Bruno Leopold Jellinek byl v USA. Tento zdatný obchodník se narodil 21. května 1880 ve Slavkově u Brna. Jako schopný židovský obchodník si vybral za místo svého podnikání Vídeň a kromě dopravy se zaměřil ještě na jednu komoditu, ve které byl nadmíru úspěšný. S jeho jménem je spojena firma „Bananas“. O její historii je článek ve věstníku MCP 5/2010 pod názvem „banánový příběh“. Prostřednictvím této firmy se totiž dostal poprvé banán na české stoly. První dodávka byla dovezena na vánoce 1924 a snad právě proto i desetiletí byly banány spojeny s vánocí. Bruno Jellinek byl sice schopný obchodník, ale z Vídně musel po anšlusu Rakouska utíkat. Vybral si nejkratší možnou cestu, přes Československo, kde ještě stačil prodat svoje podniky a pak vyrazil až do USA. Zde nakonec 27. srpna 1943 zemřel ve věku 63 let.

Přestože je akcie firmy Caro & Jellinek rakouská, má díky svému zakladateli i kořeny spjaté s naší zemí a to nejen díky svým filiálkám. I její podoba je zajímavá. Na to, že vznikla v roce 1921 je stále v duchu secesních ornamentů, všimili jste si?.

E6753 - Dluhopis Banco del Perú y Londres vydaný na 100 peruánských liber, 1905

E6754 – Akcie firmy Caro & Jellinek na 25x 200 K, vydaná ve Vídni 26. 4. 1921

Mezi další novinky představíme akcie a dluhopisy ze vzdálené země čínského draka. Ano, Čína je díky návštěvě tamního prezidenta u nás v hledáčku novinářů, zejména v oblasti jejich investic k nám. Není však na škodu podívat se, jak vypadají papíry vydané podniky v Čínské lidové republice. Na tyto papíry se zaměřujeme již delší dobu a v našich sbírkách jich máme několik set druhů. Bohužel doposud nebyly zcela zaevidovány do sbírek. Důvodem je prozatím nečitelnost jejich textů a tedy řádného určení a zařazení emisí jak jsme zvyklí. Jen část firem má v nějaké podobě latinku či lze jednoznačně poznat, co je to za druh a emise. S pomocí schopného sinologa snad vše časem zvládneme. Proto nyní ukážeme část našich exponátů bez obvyklého detailnějšího popisu. Ovšem přesto vybereme zajímavé nebo zvláštní emise, tak aby byly i pro Vaše oko.

POZVÁNKA

Přesně před rokem vyšel v našem muzejním věstníku článek o firmě Bohumila Jarolímků, který se stal generálním zástupcem systému výplatních strojů značky Francotyp.

Tento článek vznikl vlastně jako reakce na jiný článek, který vyšel na stránkách Klubu filatelistů KF 00-15 Praha, který o osudech firmy i majitele prakticky nic nevěděl. Historie firmy i životní příběh majitelů byl natolik poutavý a odpovídal možnostem našeho věstníku, že v krátké době vznikl článek, který se stal jedním z nejvíce navštěvovaných na našich stránkách. I díky tomu jsme s klubem loni navázali dlouhodobou spolupráci a výsledek toho je, že příběh firmy Jarolímků bude součástí cyklu přednášek, který zmiňovaný klub pravidelně koná.

Proto si Vás dovoluujeme pozvat na přednášku, kterou společně budou mít Ing. Ivan Leiš za klub filatelistů, který přednese záležitosti výplatních otisků a novinek k této firmě. Druhou část, věnující se historii firmy Jarolímků přednese za naše muzeum Rudolf Piša. Kromě informací, které byly publikovány ve zmíněném článku, bude přednáška nově doplněna o nepublikované záležitosti a rovněž budou připraveny dosud nezveřejněné fotografie a obrázky.

Přednáška bude součástí již 36. ročníku přednáškového cyklu, který je pořádán Klubem filatelistů KF 00-15 a to ve čtvrtek 7. dubna 2016 od 16.30 hod. v domě PORTUS na adrese ulice Karolíny Světlé 18 (roh s ulicí Betlémskou). Bližší dotazy na pořádání přednášky najdete na www.kf0015.cz a současně upozorňujeme zájemce, že počet míst je limitován kapacitou sálu.

Budeme se na všechny, koho téma firmy Jarolímků i samotné otisky Francotyp zajímají moc těšit a srdečně Vás tímto na celou akci zveme.

Dům PORTUS občanského sdružení Život 90, kde se konají přednášky klubu

Nabízíme výrobu akcií, šeků, poukázek, losů, certifikátů i pamětních listů. Tisk veškerých cenin a chráněných dokumentů v té nejvyšší kvalitě zdůrazní význam každé firmy.

DAS

Již přes 20 let působíme na trhu s nezaměnitelným rukopisem našich produktů, které pomohly tisícům zákazníků nejen u nás.

**Staňte se i Vy spokojeními
zákazníky naší společnosti.**

DOKUMENTAČNÍ akciová společnost

Pod Vilami 13, Praha 4 – Nusle

www.das-mcp.cz

das@das-mcp.cz

**UNIKÁTNÍ ŘADA PAMĚTNÍCH BANKOVEK „MUŽI 28. ŘÍJNA“
VYCHÁZÍ V LETECH 2013-2018 V OMEZENÉM NÁKLADU JEN 600 KS
OBJEDNÁVKY VYŘIZUJE VÝHRADNĚ MUZEUM CENNÝCH PAPÍRŮ
na adrese muzeum@das-mcp.cz nebo na veletrhu Sběratel**

**PODPOŘTE PROSÍM PROJEKT NAŠEHO MUZEA CENNÝCH
PAPÍRŮ ZASLÁNÍM TŘEBA I DROBNÉHO PŘÍSPĚVKU
NA NADAČNÍ KONTO A POMOZTE TAK K JEHO OTEVŘENÍ**

www.das-mcp.cz/muzeum/
muzeum@das-mcp.cz

Muzeum cenných papírů, nadační fond spravuje rozsáhlé sbírky exponátů, které Vám nabízí v reprodukcích pro reklamní nebo reprezentační účely.

Podpořte muzeum i Vy a poskytněte akcie a jiné dobové dokumenty, existujících či zaniklých firem, které uchováme pro příští generace v našem muzeu.

Svoji podporu můžete projevit také jakýmkoliv příspěvkem
na nadační konto 369 000 369 / 2010